

KUNNSKAPS-

BYEN
VÅREN
2023

KUNNSKAPSBYEN

Kunnskapsbyen har som mål å skape interesse for forskning, formidle kunnskap og kritisk refleksjon samt være en arena for kunnskapsglede, dialog og nysgjerrighet. Vi tilbyr aktiviteter som forelesninger, debatter, vandringer og ekskursjoner. Kunnskapsbyen er ditt vindu inn til forsknings- og kunnskapsmiljøene i Trondheim og omegn. Alle våre arrangementer er gratis med mindre pris er oppgitt.

Velkommen til Kunnskapsbyen

Kunnskapsbyen er et formidlingsprosjekt i regi av Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab (DKNVS). Siden oppstarten i 1997 har vi lagt til rette for kunnskaps- og forskningsformidling gjennom ulike typer arrangementer. Alle våre arrangementer er gratis og åpne for alle, med mindre annet er oppgitt.

Vårens program er allsidig. Trønderbunaden slik vi kjenner den i dag er 100 år og vi inviterer til å bli kjent med historien en onsdag. Vi byr ellers på foredrag om 5G, utgravingene på Torvet i Trondheim, digitale historiefortellinger og hvorfor noe som skjedde for 1000 år siden har betydning for oss i dag. Om gråspurven er utro får du vite den første onsdagen i mai. Det blir også musikkhistorie og dagsaktuelt foredrag om bakgrunnen for krigen i Ukraina. Vi vet at mange av dere setter pris på vandring og ekskursjoner med natur- og kulturhistoriske tema, og i vår inviterer vi til bevervandring til Teisendammen.

I foredragsserien Barneuniversitetet setter vi denne våren fokus på det som vokser og gror i naturen på våren, samt påsketradisjonene i ulike kulturer.

Av plasshensyn må alle hente ut billetter, og vi bruker billettsystemet Hoopla.

Kunnskapsbyen,
DKNVS, Elvegata 17,
7012 Trondheim
Prosjektleder: Jorid Øverdahl,
tlf. 99244023
E-post: jorid.overdahl@dknvs.no
Programmet finnes på
<https://www.dknvs.no/kunnskapskalenderen>

JANUAR

TIRSDAG 31. JANUAR

Helge Førde og Sintefstorbandet
New Orleans musikkens historie Fantastiske New Orleans
- en kulturell smeltedigel!

Rådhusalen, Trondheim folkebibliotek kl. 19.00

Sintefstorbandet med sin dirigent Helge Førde vil spille og forklare hvordan en helt ny musikkform oppstod i starten på det forrige århundre - nemlig jazz. Byen i munningen av Mississippi kokte av forskjellige kulturelle påvirkninger og hadde bl.a. flere franske operahus, varieté-teater og et utall bordeller hvor den nye musikken ble fremført.

Sintefstorbandet vil spille komposisjoner av storheter som; Ferdinand «Jelly Roll» Morton, King Oliver, W.C. Handy og garanterer et hardt-svingende foredrag!

Helge Førde er musiker, komponist og arrangør. Han har vært medlem i the Brazz Brothers siden starten for 40 år siden.

Arrangementet er gratis, men krever at man henter ut gratisbilletter fra Hoopla:

<https://kb.hoopla.no/sales/event/smeltedigel>

FEBRUAR

ONSDAG 8. FEBRUAR

Julian P. Cadamarteri

Torvet i Trondheim – hva forteller funnene fra utgravingene oss?

Rådhusalen, Trondheim folkebibliotek kl. 19.00

Mellom 2015 og 2021 ble et enormt område med fredet grunn i middelalderbyen Trondheim undersøkt arkeologisk i forbindelse med rehabiliteringen av Torvet og gatene rundt.

Fram til bybrannen i 1681 lå området som ble undersøkt i utkanten av byen, hvor borgerne hadde sine åkre og hager og det foregikk en del industriell virksomhet. Etter brannen og Johan Caspar de Cicignons nyregulering av byen, ble Torvet etter hvert innlemmet i bykjernen utover på 1700-tallet. Under de arkeologiske undersøkelsene på Torvet, ble det avdekket spor som spenner fra området som først ble tørrt land i løpet av eldre jernalder og frem til Torvet slik vi kjenner det i dag og som etter hvert ble realisert i løpet av 1900-tallet. De arkeologiske undersøkelsene har på Torvet ikke bare avdekket spor som kaster lys over noe av den tidligste bosetningen på Nidarneset, men en kontinuerlig utvikling av området fram til dagens nyrenovertede torg.

Julian P. Cadamarteri er arkeolog ved Norsk Institutt for kulturminneforskning.

Arrangementet er gratis, men krever at man henter ut gratisbilletter fra Hoopla: <https://kb.hoopla.no/sales/event/torvetitronheim>

ONSDAG 22. FEBRUAR

Jon Fredrik Skauge

Bunad i hundre! Historia om Trønderbunaden Rådhusalen, Trondheim folkebibliotek kl. 19.00

I 2023 kan vi feire 100 år med bruk av trønderbunaden. Jon Fredrik Skauge, tekstilhistoriker og konservator ved Trøndelag Folkemuseum, har tatt et dypdykk i den spennende historien til bunaden som brukes i hele Trøndelag.

I foredraget vil han ta for seg historien om bunadens opprinnelse og de tre sterke damene som stod for dette arbeidet. Videre vil vi følge endringer og historier omkring produksjon av bunaden fram til i dag.

Jon Fredrik Skauge er konservator ved Kulturarvsforvaltning ved Sverresborg Trøndelag Folkemuseum

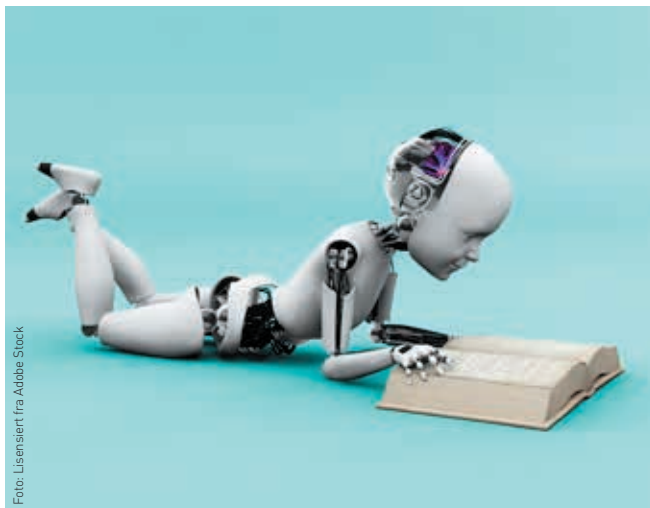
Arrangementet er gratis, men krever at man henter ut gratisbilletter fra Hoopla: <https://kb.hoopla.no/sales/event/bunadshistorie>

Foto: Privat

MARS

ONSDAG 15. MARS

Andrew Perkis

Interaktiv digital historiefortelling – hva er det og hvor kan det brukes til?

Rådhusalen, Trondheim folkebibliotek kl. 19.00

Historiefortelling er en sentral del av vårt samfunn og alle mennesker. Vi møtes og forteller historier. Hele vårt samfunn og liv er basert på historier, men hva betyr det når disse historiene blir digitale og endog interaktive? Foredraget vil gi en innsikt i hva interaktive digitale historiefortellinger er, og hvor og hvordan de kan brukes. Eksemplene vil spenne fra underholdning til hvordan vi kan skape bedre samfunnsengasjement og aktiv deltagelse i alle prosesser i vårt samfunn.

Andrew Perkis er professor ved Institutt for elektroniske systemer ved NTNU.

Arrangementet er gratis, men krever at man henter ut gratisbilletter fra Hoopla: <https://kb.hoopla.no/sales/event/digitalhistoriefortelling>

ONSDAG 22. MARS

Borghild Lundeby

Nasjonaljubileet 2030 – Norge i tusen år» – hvorfor og hvordan

Rådhusalen, Trondheim folkebibliotek kl. 19.00

Slaget på Stiklestad i 1030 er en av de mest symbolsterke hendelsene i norsk historie. Olav Haraldssons fall i slaget på Stiklestad og helgenkåringen i Nidaros året etter, fikk dyptgripende betydning for fremveksten av det norske riket politisk, religiøst, rettmessig og kulturelt. Konsekvensene utgjør en nasjonal og internasjonal arv som det norske samfunnet fortsatt bygger på.

Regjeringen ønsker at 1000-årsjubileet for slaget skal være en nasjonal markering.

Hvilket samfunnsavtrykk ønsker vi at jubileet skal gi?

Borghild Lundeby er prosjektleder for 2030 ved Stiklestad Nasjonale Kultursenter.

Arrangementet er gratis, men krever at man henter ut gratisbilletter fra Hoopla: <https://kb.hoopla.no/sales/event/stiklestad>

Foto: Forsvaret

APRIL

ONSDAG 19. APRIL

Kimmo Kansanen

5G – Hva er 5G og hva betyr det for oss?

Rådhusalen, Trondheim folkebibliotek kl. 19.00

Alle nye generasjoner av mobilteknologi har gitt brukere ett eller annet nytt, fra tekstmeldinger til videosamtaler. Slik er jo de nye systemene laget: å støtte noe som tidligere var umulig, med bruk av ny teknologi.

Hva er det som er nytt for oss med 5G? Dersom det synes veldig lite er, er det vi som er målgruppen i det hele tatt?

For å forstå 5G, tar vi et blick på hva som har skjedd med mobile systemer de siste årene.

Hva har vi brukt dem til, og litt om teknologien som står bak.

Kimmo Kansanen er professor ved Institutt for elektroniske systemer ved NTNU.

Arrangementet er gratis, men krever at man henter ut gratisbilletter fra Hoopla: <https://kb.hoopla.no/sales/mobilteknologi>

ONSDAG 29. MARS

Lars Peder Haga

Bakgrunnen for krigen i Ukraina

Rådhusalen, Trondheim folkebibliotek kl. 19.00

Hvorfor er det krig i Ukraina? Hva som er årsakene til at Russland gikk til krig mot Ukraina i 2014, og til en storskala invasjon i februar 2022 er omstridt og vekker sterke følelser. I dette foredraget vil førsteamanuensis Lars Peder Haga ved Forsvarets Høgskole/ Luftkrigsskolen se på ulike forklaringer på hvorfor det er krig i Ukraina. Han vil ta for seg forskjellige underliggende og utløsende årsaker som har blitt foreslått fra ulike sider, med utgangspunkt i noen allmenne forklaringer på hvorfor stater går til krig.

Lars Peder Haga er førsteamanuensis ved Seksjon for luftmakt og luftmilitært lederskap FHS/Luftkrigsskolen.

Arrangementet er gratis, men krever at man henter ut gratisbilletter fra Hoopla: <https://kb.hoopla.no/sales/event/bakgrunn>

Foto: Egli, Erde samt Thomas Zimmer

MAI

ONSDAG 3. MAI

Jørgen S. Søraker

Utroskap hos gråspurven!

Rådhusalen, Trondheim folkebibliotek kl. 19.00

Hvordan og hvorfor dyr oppfører seg som de gjør, har forbløffet forskere i lange tider. Gjennom flere tiår har forskere fra Trondheim studert gråspurven på Helgelandskysten. Her har forskerne hoppet fra øy til øy, i det som har blitt et naturlig laboratorium! Ved å bruke genetiske metoder har de nå studert et

sensitivt tema; er gråspurven utro?

Resultatene var oppsiktsvekkende, både hvor utro fuglene var, men også hvem som fikk være utro.

Mannen bak forskningen, Jørgen Søraker fra NTNU, tar oss gjennom funnene, spurvene på Helgeland og hvordan gråspurven skiller seg fra andre fugler.

Jørgen S. Søraker er avdelingsleder ved Institutt for naturhistorie ved NTNU.

Arrangementet er gratis, men krever at man henter ut gratisbilletter fra Hoopla: <https://kb.hoopla.no/sales/event/spurven>

ONSDAG 10. MAI

Kristian Overskaug

Beveren – i eventyrene, i Trondheim, i verden

Oppmøte på parkeringsplassen bak Byåsen butikkssenter kl. 19.00

Knappt noe er vakrere enn en mai-kveld i Trondheim! Det må være lov til å si det for en Trondhjemmer. La det om så regne, la det blåse – vi står han av og vet vi har sommeren foran oss i en landsdel som inneholder det meste av historie, villmarkspregede landskaper og dyreliv! Her hos oss er det ryer i fjellene, skogsfugler utover i skoglandskapet, ørret i skogsvannene, og i mai labber bjørnen rundt i de trønderske hjemme-markene – for å nevne noen av dem vi har rundt oss. Onsdag 10. mai møtes vi ved Theisen-dammen i Bymarka. Vi serverer kaffe i ruskeværet, slik det kan være i Trondheim i mai, eller kanskje slår det til med en godværskveld? Vi er innom noe av det som skjer i våre skoger nettopp i mai – samtidig som temaet ved Theisen-dammen denne kvelden fremst er beveren, den spennende historien om hvordan arten har etablert seg i Trondheimsområdet, hvor den finnes – og hvor mange det er av den. Om beveren i folkeeventyrene. Og om arten i Nord-Amerika og hvordan den amerikanske pelsjegerlegenden Daniel Boone besøkte de mest øde områder på jakt etter dyret. Beveren var omtrent mer verdt en gull! Og visste du at det er mulig å få beveren i gang med å bygge demning ved å spille litt «musikk» for den?

Biolog Kristian Overskaug tar oss med på en beversafari i Bymarka.

Arrangementet er gratis, men krever at man henter ut gratisbilletter fra Hoopla: <https://kb.hoopla.no/sales/event/bever>

© Gråspurven: Foto: Sina Skandal

© Shutterstock

BARNEUNIVERSITETET OG VITENLUNSJ VÅREN 2023

BARNEUNIVERSITETET er et eget universitet for alle kunnskapstørste og vitebegjærlige barn mellom 6-10 år. Forelesningene går på lørdager, har en varighet på 40-45 min og starter kl. 13. Forelesningene er gratis og det er kun adgang for barn.

VITENLUNSJ arrangeres samme dag som Barneuniversitetet med samme tema og er rettet mot et voksent publikum (men er åpent for alle). Vitenlunsj har en varighet på 45 min, starter kl. 14 og er gratis.

I vår er det satt av to lørdager.

Lørdag 25. mars: Påske og påsketradisjoner v/Sølvi Ann Fætten

Lørdag 1. april: Så et frø

© Shutterstock

MØTER I DKNVS AKADEMI VÅREN 2023

Foredragene i DKNVS Akademi er gratis og normalt åpne for publikum.

Til akademimøtene holder akademiets medlemmer og inviterte gjester vitenskapelige foredrag fra alle fagfelt innen humaniora og naturvitenskap.

Akademimøtene varer en drøy time. Det er god anledning til å stille spørsmål etter innleggene.

Møteplan VÅREN 2023:

23. januar: Akademimøte og diplomutdeling.

2. mars: Gunnerusforelesningene

27. mars: Akademimøte

24. april: Akademimøte

Sted: Den gamle festsalen i Trondheim katedralskole. Inngang fra Erling Skakkes gate.
For komplett oversikt over program og forelesere: <https://www.dknvs.no/akademiet/arrangement/>

KUNNSKAPSBYEN

Forelesninger

Debatter

Ekskursjoner

Byvandring

Program pr 15.12.2022,
med forbehold om endringer og oppdateringer.

Følg med på vår Facebook-side:
Kunnskapsbyen Trondheim

og i Kunnskapskalenderen:
<https://www.dknvs.no/kunnskapskalenderen>

DKNVS, Elvegata 17, 7012 Trondheim

KUNNSKAPSBYEN

